

ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'І В УКРАЇНІ

Стрельченко О.Г., к.ю.н., доцент кафедри адміністративного права і процесу НАВС
Сущенко А.О., студент юридичного факультету ННІЗДН НАВС

Згідно із Законом України «Про попередження насильства в сім'ї», органами та установами, на які покладається здійснення заходів із попередження насильства в сім'ї є: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань попередження насильства в сім'ї; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань попередження насильства в сім'ї; відповідні підрозділи органів внутрішніх справ; органи опіки і піклування; спеціалізовані установи для осіб, які вчинили насильство в сім'ї, та жертв такого насильства: кризові центри для членів сімей, в яких вчинено насильство в сім'ї або існує реальна загроза його вчинення; центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї. А також можуть сприяти у здійсненні заходів з попередження насильства в сім'ї органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації незалежно від форми власності, об'єднання громадян та окремі громадяни.

На жаль, аналізуючи практичну діяльність суб'єктів попередження насильства в сім'ї можна зазначити, що сьогодні їх рівень взаємодії є недостатнім. Наприклад, працівники міліції, працюючи з сім'ями, у яких актуалізована проблема насильства, часто змушені діяти самостійно, без допомоги відповідних соціальних служб. У цьому аспекті не менш суттєвою є проблема, яка полягає у тому, що у переважній більшості випадків із постраждалими від насильства жінками спілкуються працівники міліції-чоловіки. Зрозуміло, що жінка, яка потерпіла від сімейного насильства, як правило, не може говорити відверто про те, що сталося, з чоловіком. Тут цікавим є досвід Білорусії, де у межах проведення акції «Сім'я без насильства» на виклики, які надійшли до органів внутрішніх справ та були пов'язані з вирішенням сімейних конфліктів, разом із працівниками міліції вийжджали психологи, працівники культури, соціального забезпечення, виховних, навчальних та медичних закладів. Особливості виїзду таких об'єднаних груп полягає в тому, що підвищується якість профілактичної роботи, вирішення сімейних конфліктів «на місці», а жертви насильства в сім'ї мають можливість отримати швидко психологічну і медичну допомогу. Використання більш широких заходів пропонує В. Гранчак, який вважає, що при отриманні сукупності ознак, що свідчать про наявність фактів насильства у сім'ї, така сім'я повинна стати причиною для серйозного дослідження ситуації у ній. При цьому участь у такому дослідженні дільничного інспектора міліції, психолога, лікаря, фахівця із соціальної роботи має дати об'єктивну картину того, що відбувається, й допомогти покласти край насильству.

Таким чином, попередження насильства в сім'ї здійснюється різними органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, об'єднаннями громадян та окремими громадянами. Однак, необхідно пам'ятати, що їх діяльність буде ефективною лише за умови спільності та узгодженості дій.

Підсумовуючи зазначене вище, необхідно окреслити деякі шляхи підвищення ефективності діяльності суб'єктів профілактики насильства в сім'ї:

1. Необхідно внести зміни до Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», згідно з якими доповнити його відповідним положенням про спеціальне фінансування служб підтримки для жертв, ввести стабільне, довготермінове фінансування з національного бюджету для створення необхідної кількості притулків по всій країні.

2. Звернути увагу на кадрове забезпечення суб'єктів профілактики насильства в сім'ї. Пропонується встановити вимогу до кандидатів на посади зазначених органів та установ, які б передбачали наявність вищої педагогічної та (чи) психологічної освіти, при цьому забезпечити повноцінне фінансування цих установ.

3. Розробити механізм, який би унеможливив клопотання жертви насильства в сім'ї щодо закриття кримінальної справи за її проханням, таким чином зменшивши ризик впливу на жертву з боку порушника.

Широкий доступ до інформації з проблеми насильства в сім'ї, плідне співробітництво громадських організацій і органів влади, ефективне застосування законодавства з профілактики насильства в сім'ї, активні дії всіх суб'єктів у боротьбі із цим явищем незмінно приведуть до бажаного результату.